

Nr 118.

Av herrar **Enhörning** och **Wallés**, *angående förläggningsorten för en särskild hovrätt i Norrland.*

I proposition nr 108 har Kungl. Maj:t föreslagit inrättandet av en särskild hovrätt för Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län och därvid funnit, att den nya hovrättens förläggningssort borde bli Härnösand.

Vid det förhållandet att departementchefen endast i förbigående och blott i motiveringen omförmäler Härnösand som den lämpliga förläggningsorten kan möjligen den uppfattningen göra sig gällande, att med bestämmande av platsen för hovrättens förläggning bör anstå till dess vid nästa års riksdag utredning om kostnaderna föreligger.

Även om denna förmodan skulle vara riktig tillåta vi oss dock redan nu anföra följande:

Departementschefen har till motivering för Härnösand endast åberopat vad som anförts av Svea hovrätt och processkommissionen.

Den senare synes hava varit synnerligen tveksam i valet, vilket framgår av följande uttalande:

»Att Härnösand är lättare tillgänglig för befolkningen i Ådalen motväges av att förbindelsen med Sundsvall är lättare för de centrala delarna av Jämtland, som sedan länge där hava sin utfartsort. Vad angår övriga omständigheter är att taga i betraktande att Sundsvall är folkrikare och, i högre grad än Härnösand, den kommersiella medelpunkten för kringliggande industridistrikt. Detta medför bland annat, att i Sundsvall större förutsättningar för utveckling av en dylik och tillräckligt talrik advokatkår finnas,

något som är av största vikt vid en rättegångsordning med muntlig förhandling».

När nu det oaktat processkommissionen likvisst stannat för Härnösand, synes detta huvudsakligen grunda sig på den uppfattningen, att Härnösand skulle vara en centralpunkt för det kulturella livet framför Sundsvall och på grund härav och därigenom förmodad större lätthet för rekrytering av dess personal vara att föredraga.

Med uttrycket centralpunkt för det kulturella livet torde vederbörande avse den andliga kulturen.

Härtill få vi anföra, att Sundsvall äger högre allmänt läroverk, fullständigt på klassiska och reala linjen, gymnasium för flickor med dimissionsrätt, det enda i sitt slag i Norrland, samt handelsskola, varigenom ledamöters och tjänstemäns i hovrätten behov i fråga om sina barns utbildning torde vara väl så tillgodosett som i Härnösand.

Vi hava här fäst avseende uteslutande vid den andliga kulturen. Att den materiella kulturen, vilken i förevarande fall är av ojämförligt större betydelse, skulle vara mer utvecklad i Härnösand än i Sundsvall, torde ingen på allvar vilja ifrågasätta.

Det har anförts till förmån för Härnösand dess något nordligare belägenhet. I betraktande därav att Sundsvall erbjuder avsevärt bättre och bekvämare kommunikationsförhållanden bortfaller detta skäl.

En utredning, som verkställdes av distriktsingenjören, majoren vid väg- och vattenbyggnadskåren A. Lundström, visar tydligt, hurusom kommunikationsförhållandena även efter Ostkustbanans tillkomst och beträffande allenast ifrågavarande domsområde (Västernorrlands och Jämtlands län) utan även Västerbottens och Norrbottens län ställa sig mera gynnsamt för Sundsvall än för Härnösand, och så lär också förbli för framtiden. Härnösands dåliga läge i en avkrok från den stora huvudlinjen och tågtidernas bestämmande för denna torde framdeles som hittills komma att bestämmas utan hänsyn till denna relativt betydelselösa stad.

När planerade järnvägen Sundsvall—Ragunda—Hammerdal kommit till stånd, kommer Sundsvalls överlägsenhet i kommunikationshänseende ytterligare att befästas.

Av inkomna yttranden från vederbörande länsstyrelser har som väntat var länsstyrelsen i Härnösand uttalat sig för nämnda stad, medan däremot länsstyrelsen i Norrbotten, som torde se frågan ur något vidare synpunkt, förordat Sundsvall, därvid den säger:

»Såvitt länsstyrelsen kan finna borde Sundsvall sedan Ostkustbanan

blivit byggd vara den plats, som i avseende å förbindelsemöjligheterna erbjuder de största fördelarna av de städer, som inom sistnämnda län kunna ifrågakomma.»

Men även befolkningstätheten, som för Medelpad utgör 15 invånare per kvadratkilometer i medeltal mot Ångermanlands 8,7 talar för Sundsvall.

Härtill kan ytterligare andragas, att sedan enligt Kungl. Maj:ts beslut Njurunda, Sköns och Ljustorps tingslag sammanslagits till ett enda tingslag med tingsstad i Sundsvall, kommer rättsskipningen vid underrätt att äga rum därstädes för omkring 100,000 invånare, motsvarande 25 % av hela domsområdets befolkning.

I detta sammanhang få vi erinra om, att en starkt bidragande orsak till att hovrätten över Skåne och Blekinge förflyttades till Malmö, sålunda till en utkant av dess domsområde, var just dess stora befolkningstal. Och dock utgjorde befolkningen i Malmö stad samt Oxie och Skytts häraders domsaga, vars tingsställe är beläget i Malmö, vid 1920 års utgång i runt tal endast 17 % av befolkningen inom nämnda domsagas område.

Efter bebyggandet av de väldiga vattenfallen i Indalsälven, varifrån kraften kommer att söka sig närmaste väg till kusten, blir Sundsvall med sitt kustområde i än högre grad orten för storindustriella anläggningar och därmed en än talrikare befolkning.

Det förhållandet att Sundsvall är säte för Norrlands största rådhusrätt, för tvenne av Norrlands största häradsrätter samt för Mellanbyggdens vattendomstol torde vid denna frågas bedömande vara värt beaktande.

Processkommissionen har även funnit anledning framhålla, att Sundsvall såsom den ort, där de flesta målen handläggas och avgöras, äger de bästa förutsättningar för talrika och skickliga advokater, att tillhandagå allmänheten för målens skötande.

Vad slutligen angår frågan om lokal för den nya hovrätten, torde det med hänsyn till det av Sundsvalls stad härutinnan gjorda erbjudandet dels om fria lokaler och dels om fri tomt jämte kontant bidrag på 150,000 kronor för uppförande av ämbetsbyggnad icke ställa sig kostsammare för statsverket med Sundsvall till förläggningssort än med Härnösand.

Ett eventuellt iordningställande för ändamålet i fråga av den befintliga nya kasernbyggnaden torde komma att draga avsevärda kostnader, vilket den blivande utredningen nogsamman torde komma att visa.

På grund av vad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen icke i år definitivt bestämmer förläggningssorten för den norrländska hovrätten samt att riksdagen måtte i sammanhang med besvarandet av Kungl. Maj:ts proposition nr 108 hos Kungl. Maj:t anhålla, att vid förestående utredning rörande kostnaderna för hovrätten över Norrland densamma även måtte omfatta Sundsvall som förläggningssort.

Stockholm den 18 mars 1922.

E. A. Enhörning.

J. G. Waller.
